

RAĞMÎ DİVANI

Hazırlayan

Dilek Işıkhani

RAĞMÎ DİVANI

Hazırlayan
Dilek Işıkhan

“dün”den öğrendikleriyle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

İçindekiler

Kısaltmalar	6
Önsöz	9
Giriş: 18. Yüzyılda Divan Şiiri	11

Birinci Bölüm

Rağmî: Hayatı, Eserleri ve Edebi Şahsiyeti	21
1. Hayatı	21
2. Eserleri.....	24
Divan	24
Nu’ûtü’l-Celîle	25
3. Edebi Şahsiyeti.....	25
Kur’an-ı Kerîm ve Hadis-i Şerif	27
Tarikatlar ve Tasavvuf Büyükleri	27
Dinî Kavramlar	28
Peygamber Kıssaları	28
Din Büyükleri.....	29

İkinci Bölüm

Rağmî Divanı'nın İçerik Dökümü	49
1. Tevhid ve Naatlar.....	49
2. Gazeller	50
3. Murabba.....	50
4. Kıtalar.....	50
5. Tarihler	51
6. Matlalar ve Müfredler	51
Çeviriyazlı Metnin Kuruluşunda Benimsenen Esaslar	52
Çeviriyazı Alfabeti	53
Divân-ı Rağmî	
Çeviriyazlı Metin	55-252
Sonuç	253
Kaynakça	255
Dizin	267

Önsöz

Klasik Türk edebiyatı, köklü geçmişiyle varlığını sürdürdüğü her dönemde gelişmeye devam ederek kültür tarihimizin önemli bir kısmını oluşturmuştur. Kaideleri kendisine özgü bu kültür içerisinde sanatkarlar, varlıklarını ortaya koyma çabasıyla özgün eserler meydana getirmiş; kimisi yaşadığı dönem içerisinde pek çok şaire kılavuzluk ederken kimisi yaşadığı yüzyılın da ötesine taşınan adları ile kendilerinden sonra yetişen şairleri etkilemiş ve ortaya koydukları eserler, ait oldukları edebi muhitte birlikte klasik addedilmiştir.

XVIII. yüzyıla gelene dek gelişimini düzenli olarak sürdüren klâsik yapı, bu tarihten itibaren hem önceki yüzyıllara nazaran gerek üslup gerekse şair bakımından oldukça karma bir yapı göstermiş hem de yenileşme ve değişim arzusunun hedefi olarak çözülmenin meydana geldiği bir süreç içerisine girmiştir. Siyasal hayatta meydana gelen çözümler ise, bilhassa yüzyılın son evresinde devletin aldığı yenilgiler ve dış politikada sergilemiş olduğu tutum ile toprak kayıplarına sebep olarak sonuçlanmıştır.

Bu bağlamda divanını incelediğimiz Rağmî'nin yaşamış olduğu XVIII. yüzyıla hakim olan olayları genel hatlarıyla göstermek adına çalışmamızın giriş bölümünde Osmanlı'nın içerisinde bulunduğu durum ve edebi yaşam hakkında kısa bir bilgi verilmiş; ardından giriş

de dahil olmak üzere dört bölüm olarak tasnif ettiğimiz çalışmanın ikinci bölümünde şairin hayatı ve edebi şahsiyeti, üçüncü bölümünde divanın nazım şekilleri bakımından incelemesi, dördüncü bölümünde ise divanın notlandırılmış çeviriyazılı metnine yer verilerek Raġmî'nin Türk edebiyatındaki konumu nesnel bir yaklaşımla tespit edilmeye çalışılmıştır.

Üzerinde çalıştığımız metin, uzunca bir zaman dilimine yayılarak yazıya geçirildiği anlaşılan ve düzenli-düzensiz imla hatalarına çokça rastlanılan bir metindir. Raġmî Divanı'nın bizim ulaşabildiğimiz tek nüshası durumundaki metin içerisinde, Raġmî'ye ait olması mümkün olmayan şiirler ve metin sahiplerinin kişisel notları da bulunmaktadır. Okuma ve kullanma kolaylığı sağlamak için şiirler bizim tarafımızdan alışılagelmiş divan sıralamasına ve alfabetik sıraya dizilmiş, Raġmî'nin olması mümkün olmayan manzumeler ayıklanmış ve -göremediğimiz diğer sağlıklı nüshaların varlığı ihtimali göz önünde bulundurularak- düzenli imla hataları (h/h; n/ñ vb.) metin neşrine yansıtılmamıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde karşılaştığım güçlüklerin çözümü için değerli vakitlerini ayıran, lisans ve yüksek lisans eğitimimin her safhasında bilgilerinden faydalanma imkanı sunarak bana sabırla rehberlik eden ve üzerimde büyük emeği olan kıymetli tez hocam Prof. Dr. Ömür CEYLAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Engin bilgisi ve hoşgörüsüyle her daim örnek aldığım, eğitim sürecinde ve sonrasında da hiçbir zaman yardımlarını benden esirgemyen kıymetli hocam Prof. Dr. Günay KUT'a; tezin temininden tamamlanmasına dek desteklerini aldığım değerli hocalarım Doç. Dr. Nagihan GÜR ve Dr. Öğr. Üyesi Kadir TURGUT'a; çalışma sürecini âdeta benimle birlikte yaşayarak her daim yanımda olduklarını hissettiren değerli arkadaşlarım Selin LAFCI ile Seda AYDIN KURT'a kıymetli katkıları için teşekkür ediyorum.

Ocak 2021
Dilek IŞIKHAN

Dīvān-ı Raġmî

Çeviriyazılı Metin

Bismillāhirrahmānirrahīm

1

Tevhīd

{ ++ _ _ / + _ + / ++ }

1. Olsa ṭālī^ᶜ dilimde mihr-i İlāh
Şeḥer-i “*Lā-ilāhe illallāh*”
2. Mālīkū’l-mülk umarım ola rāh
Memer-i “*Lā-ilāhe illallāh*”

[3b]

2

Na‘t

{ _ ++ / _ ++ / _ + }

1. Cümleye ol fā^ᶜil-i feryād-res
Ḥāzret-i Ḳurān’ı şifā kıldı pes
2. Hecde-hezār ‘ālem ile zāt-ı Hū
Besmele ḥarfince olur ‘ad ḳamu

[1a]

3. Vāhid-i yektā odur olmaz nazīr
Luṭf-ıla her ḥaste-dile dest-gīr
4. Birliğine hecde-hezārān şühūd
Ḥāk-i iṭā' atde ederler sücūd
5. Besmeleniñ bāsını fehm et hemān
Sīn olur sūnbül-i bāġ-ı cinān
6. Besmeleniñ qadrini bil ey fetā
Bağ ne demişdir Esedullāh¹ aña
7. Noқта benim besmeleniñ bāsına
Çatre iken vaḥdeti deryāsına
8. Böyle demiş ḥazret-i Şāh-ı Necef²
Nāqılı hep cümle şikāt ü selef

¹ *Esedullāh*: Allah'ın aslanı. İslâmın dördüncü halifesi, Hz. Ali. 598 yılında Mekke'de doğdu. Çocukluğunda puta tapmadığı için daha sonraları "Kerremallahu vecheh" dua cümlesiyle anılmıştır. Hayattayken cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen hemen tüm savaşlara katılmış ve bu savaşlarda Hz. Peygamber'in sancaktarlığını yapmıştır. Hz. Peygamberin kızı Hz. Fâtima ile evlenmiştir. Kendisine cesareti ve kahramanlığı dolyasıyla aslan manasındaki "Haydar" lakabı verilmiş, klâsik edebiyatta da bu vasıfları ile anılmıştır. (Fıġlalı 1989, 371-374)

² *Necef*: Irak'ta bulunan ve Şiilerce kutsal sayılan şehir. İlk devirlerde "en-Necefü'l-eşref" diye anılmış sonraları Hz. Ali'nin şehâdet mahalli olması dolayısıyla "Meşhed" ismiyle yaygınlık kazanmıştır. Tarihte Girâ (Guryân), Rabve ve Vâdisselâm isimleriyle de anılır. Abbâsiler'in ilk döneminde bahar mevsimlerinde gezilen bir bölge iken Hz. Ali'nin gizlice buraya gömülmesinden yaklaşık bir buçuk asır sonra ayrı bir önem kazanarak yerleşim merkezine dönüşmüştür. Şii kültürüne göre Hz. Ali'nin türbesinin bulunduğu mekanın kutsallığından ötürü burada kılınan namazın başka yerlere nispetle 200.000 kat daha faziletli kılındığı, bir gece kalmanın 700 yıllık ibadete denk olduğu ve buraya defnedilen cenazeden kabir azabının kaldırılacağına dair rivayetler mevcuttur. (Öz 2006, 486-487)

9. Besmele esrārını ehl-i kelām
Tā-be-ḥaşir yazsalar olmaz tamām
10. Bir iken ol ḥālîk-i kevn ü mekân
Cümleten eşyâyı muḥîṭ ol nihān
11. Āyine-i vecḥ-i Muḥammed hemān
Ḥaqq'ı 'ayān gösterip oldu 'ayān
12. Aḥmed³ ile sırr-ı aḥad mîmdir
Feyz-i Ḥudā ġāyet-i tekrîmdir
13. Maḫzar edip zāt [u] şifâtına hep
Oldu hem ol şāh-ı rüsül müntaḫab
14. Aḥmed-i mahmūd-ı Ḥudā-yı celîl
Ḥazret-i maḥbûb-ı nebiyy-i cemîl
15. Şadr-ı nübüvvetde o bedr-i tamām
Oldu sa' âdetle imām-ı hümām
16. Evvel odur zāt-ı sa' âdet-ḫarîn
Āḫîr olup ḥâtîmetü'l-mürselîn
17. Bizden ola rûḫına yüz biñ selām
Āline ezvâcına her şubḫ u şām
18. **Raġmî**-i zârî şeref-i besmele
Feyz-i Ḥudā birle getirdi dile

³ *Ahmed*: Hz. Peygamber'in isimlerinden biri olup "herkesten daha çok öven ve herkesten daha çok övülen" anlamlarına gelir. Bazı İslâm âlimlerine göre Ahmed, aynı kökten türemiş olmakla beraber onun diğer adları olan ve her ikisi de yalnızca "övlümüş" olmayı ifade eden Muhammed ve Mahmud'dan daha anlamlı ve daha belîğdir. (Fayda 1989, 29)

[1b]

3

Vaşf-ı Ravza-i Pür-Nür-ı Nebiyy-i Cemîl

{+ ___ / + ___ / + ___ / + ___ }

1. Dilâ ta' zîm ile gevher-nişâr-ı eşk-i çeşm ol kim
Bu şahn-ı cennet-âsâ ravza-i pâk-i Muḥammed'dir
2. Sa' âdetle tefevvuk eylesin ' arş-ı berîn üzre
Riyâz-ı sînesi ârâmgâh-ı cism-i Aḥmed'dir

4

Vaşf-ı Zât-ı Mümtez-ı Resûl-i Güzîn

{+ _ + _ / ++ _ _ / + _ + _ / ++ _ }

1. Be-ḥaqq-ı nür-ı cemâl-i Muḥammed-i ' Arabî
Be-ḥaqq-ı şıdk-ı maḳâl-i Muḥammed-i ' Arabî
2. Be-ḥaqq-ı ḥâtem-i mühr-i nübüvvet⁴-i ' uzma
Be-ḥaqq-ı zînet-i ḥâl-i Muḥammed-i ' Arabî
3. Be-ḥaqq-ı âl-i resûl be-ḥaqq-ı zevc-i betül
Be-ḥaqq-ı ḥân-ı nevâl-i Muḥammed-i ' Arabî
4. Ğarîk-i baḥr-ı günâhım ' inâyet eyle baña
Be-ḥaqq-ı feyz-i kemâl-i Muḥammed-i ' Arabî
5. Şalât-ı ḥamseye kâ'im niyâza dâ'im kıl
Be-ḥaqq-ı şavt-ı Bilâl-i Muḥammed-i ' Arabî

⁴ *Mühr-i Nübüvvet*: Hâtem-i nübüvvet, nübüvvet mührü, peygamberlik mührü, peygamberlik nişanı gibi terkiplerle de ifade edilen, Hz. Muhammed'in iki kürek kemiği arasında bulunan ve nübüvvetinin âlâmetlerinden biri sayılan ben. (Sinanoğlu 2007, 291)

Kaynakça

Ansiklopediler

- AK, Coşkun (2010). "SÜLEYMAN I", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- AKAYA, Hüseyin (2010). "SÜLEYMAN", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ALBAYRAK, Nurettin (1993). "CEM", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.7, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1995). "FERHÂD ve ŞİRİN", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.12, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1995). "ENÜŞİRVÂN", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.11, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ALGAR, Hamid (1997). "HASAN el-ASKERÎ", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ARMUTLU, Sadık (2010). "ŞEM' u PERVÂNE", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ATEŞ, Süleyman (1993). "CÜNEYD-i BAĞDÂDÎ", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.8, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- AYAN, Gönül (2012). "VÂMIK VE AZRÂ", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.42, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi.

- BİLGE, Mustafa I. (2010). “ŞATTÜLARAP”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- BİLGİLİ, Ali Sinan (2011). “TEBRİZ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.40, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÇELEBİOĞLU, Âmil (1988). “ÂB-I HAYÂT”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.1, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÇİÇEKLER, Mustafa (2008). “SA’DÎ-İ ŞİRÂZÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.35, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- DEMİRCİ, Kürşat (1997). “HÂRÛT VE MÂRÛT”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2001). “KAFDAĞI”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.24, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- DURMUŞ, İsmail (2003). “LEYLÂ ve MECNÛN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.27, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- EMECEN, Feridun (2010). “SÜLEYMAN I”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2009). “SELİM II”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.36, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ERDEM, Sadık (2007). “NEYLÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ERVERDİ, Ezel, KUTLU Mustafa, KARA İsmail (1980). “RAĞMÎ”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C.7, İstanbul: Dergah Yayınları.
- FAYDA, Mustafa (1989). “AHMED”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1994). “EBÛ BEKR”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.10, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2007). “ÖMER”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- FEHD, Tefvik (2003). “LÂT”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.27, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- FIĞLALI, Ethem Ruhi (1989). “ALÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1997). “HÂRİCÎLER”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- HARMAN, Ömer Faruk (1998). “HÜBEL”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.18, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2000). “İDRÎS”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.21, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2006). “MÛSÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.31, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2003). “LOKMAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.27, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2007). “NÛH”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2013). “YÛSUF”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.44, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1995). “EYYÛB”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.12, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1994). “DÂVÛD”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.9, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- İLGÜREL, Mücteba (2006). “MUSTAFA PAŞA”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.31, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- İPŞİRLİ, Mehmed (1991). “ÂSAF”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.3, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KAHYA, Esin (2001). “el-KÂNÛN fi’-t-TİBB”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.24, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KARA, Mustafa (1996). “GÛLŞENİYYE”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.14, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KARAİSMAİLOĞLU, Adnan (1998). “ACEM”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.1, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2007). “RÂMÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KARLIĞA, H.Bekir (1991). “ANÂSİR-I ERBAA”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.3, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KARLIĞA, H.Bekir (1999). “İBN SÎNÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.20, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KILAVUZ, Saim Ahmet (2013). “ZEYNELÂBİDİN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.44, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- _____ (1989). “ALİ er-RIZÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1989). “ALİ el-HÂDÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KILIÇ, M. Erol (1999). “İBNÜ’l-ARABÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 20, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KILIÇ, Ünal (2013). “YEZİD I”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 43, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KIRLANGIÇ, Hicabi (2010). “TÂLİB-İ ÂMULÎ” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.39, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KONCU, Hanife (2013). “YÛSUF ve ZÜLEYHÂ” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.44, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KURNAZ, Cemal (1995). “FERHAD”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.12, İstanbul: B Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi.
- _____ (1995). “FELEK”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.12, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KUT, Günay (1989). “AHMED HASÎB EFENDÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi.
- KUTLAR, Fatma Dabiha (2006). “MUSTAFA SÂMÎ BEY”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.31, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KUTLUER, İlhan (2010). “eş-ŞİFÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.39, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KÜTÜKOĞLU, Bekir (1993). “ÇEŞMİZÂDE MUSTAFA REŞİD”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.8, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- NASKALI, Esko (2000). “İRAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.22, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- OLGUNER, Fahrettin (1994). “FELÂTUN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.10, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖĞÜT, Salim (1994). “EBTAH”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.10, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZ, Mustafa (2006). “NECEF”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2003). “MEHDÎ EL-MUNTAZAR”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.28, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- _____ (2005). “MUHAMMED el-BÂKIR”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2006). “MÛSÂ el-KÂZİM”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.31, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZCAN, Abdülkadir (2003). “MAHMUD I” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.27, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1992). “BEŞİR AĞA”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZCAN, Nuri (1988). “ABDÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.1, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZEL, Ahmet (1989). “el-ÂLEMĞİRİYYE” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.2, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZERVARLI, M. Sait (2001). “KADİR GECESİ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.24, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZTÜRK, Mustafa (2009). “SEHL et-TÜSTERÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 36, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- SİNANOĞLU, Mustafa (2007). “NÛBÛVET MÜHRÜ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2009). “SİNÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.37, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ŞEKER, Mehmed (1998). “HİL’AT”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.18, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ŞENER, H. İbrahim (2001). “KÂRÛN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.24, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ŞEŞEN, Ramazan (1992). “BUHARA”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- TANRIKORUR, Ş. Bahrihüda (2004). “MEVLEVİYYE”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 29, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- TAŞAĞIL, Ahmet (1998). “HOTEN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.18, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- TÜLÜCÜ, Süleyman (1997). “HÂTİM et-TÂÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 16, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2006). “NÂMÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- OKUMUŞ, Ömer (1993). “CÂMÎ ABDURRAHMAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.7, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ULUDAĞ, Süleyman (1997). “HALVETİYYE”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 15, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1997). “HALLÂC-I MANSÛR”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.15, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1992). “BÂYEZİD-i BİSTÂMÎ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- UZUN, Mustafa (2003). “LOKMAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.27, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1993). “DAHĦÂK”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C8, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1995). “ENVÂRÜ’L-ÂŞİKÎN” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.11, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2010). “SÛREYYÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (2012). “TÛBÂ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.41, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÜNAL, Halit (1992). “BERAT GECESİ”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÜZGÖR, Tahir (1995). “FEHÎM-i KADÎM”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C. 12, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÜZÜM, İlyas (2002). “KİRÂMEN KÂTİBÎN” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.26, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YAŞAROĞLU, M. Kâmil (2006). “MUHARREM “, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YAVAŞÇA, Alâeddin (1992). “BÛSELİK”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- _____ (1992). “BEREFŞAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YAVUZ, Sabri Selim (2005). “MÎ’RAC”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YAVUZ, Yusuf Şevki, ÜNAL Zeki (1993). “CEBRÂİL”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.7, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- YAZICI, Gülgün (2001). “KÂMÎ” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.24, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YAZICI, Tahsin (1996). “GÛLİSTAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.14, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi.
- YILDIRIM, Nimet (2008).”RÛSTEM-İ ZÂL”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.35, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YİĞİT, İsmail (2007). “OSMAN”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- YÛCER, Hür Mahmut (2010), “SÛNBÛLİYYE”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Kitaplar ve Kitaplardaki Bölümler

- AKKUŞ, Metin (1993). **Nef’i Divanı**, Ankara: Akçağ.
- AKÛN, Ömer Faruk (2013). **Divan Edebiyatı**, İstanbul: İSAM Yayınları.
- ALTINAY, Ahmet Refik (2010). **Lâle Devri (1718-1730)**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- AYAN, Gönül (1998). **Lâmi’î, Vâmık u Azrâ -İnceleme-Metin-**, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- BABACAN, İsrâfil (2010). **Klasik Türk Şiirinin Son Baharı Sebki Hindî (Hint Üslûbu)**, Ankara: Akçağ.
- CEYLAN, Ömür (2007). **Kuşlar Dîvânı, Osmanlı Şiir Kuşları**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- _____ (2011). **Yitik Düşler Kervanı, Şiirin Aynasında Osmanlı Kültürü Üzerine Denemeler**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- DURU, Rıza (2012). **Mevlevîname Çeviri, Metinler ve Resimlerle Batılı Seyahatnamelerinde Mevlevîlik**, Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- ERTEM, Rekin (1995). **Şeyhülislam Yahya Divanı**, Ankara: Akçağ.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki (1985). **Fuzuli Divanı**, İstanbul:İnkılap Kitabevi.
- HORATA, Osman (2007), “Klasik Estetikte Hazan Rüzgarları: Şiir”, **Türk Edebiyatı Tarihi**, C.2, İstanbul: TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, s.455.

- _____ (2009). **Has Bahçede Hazan Vakti, XVIII. Yüzyıl: Son Klasik Dönem Türk Edebiyatı**, Ankara: Akçağ.
- İPEKTEN, Haluk (2011). **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**, İstanbul: Dergah Yayınları.
- _____ (1990). **Naili Divanı**, Ankara: Akçağ.
- İSEN, Mustafa (2009). **Eski Türk Edebiyatı El Kitabı**, Ankara: Akçağ.
- KURNAZ, Cemal (1997). **Divan Edebiyatı Yazıları**, Ankara: Akçağ.
- LEVEND, Agah Sırrı (1984). **Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar**, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- MACİT, Muhsin, HORATA Osman, ..., (2012). **XVIII. Yüzyıl Türk Edebiyatı**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. (pdf)
- MACİT, Muhsin (2005). **Divan Şiirinde Ahenk Unsurları**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- _____ (2012). **Nedîm Divanı**, Ankara: Akçağ.
- MENGİ, Mine (2010). **Divan Şiirinin Arka Bahçesi**, Ankara: Akçağ
- OKUYUCU, Cihan (2010). **Divan Edebiyatı Estetiği**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- SARAÇ, M. A. Yekta (2001). **Klasik Edebiyat Bilgisi-Belagat**, İstanbul: Bilimevi.
- TARLAN, Ali Nihat (1992). **Hayâli Divanı**, Ankara: Akçağ.
- TÖKEL, Dursun Ali (2000). **Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar-Şahıslar Mitolojisi**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- TUMAN, Mehmed Nâil (2001). **Tuhfe-i Nâilî Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, (Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatcı) C.I, Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- ÜSTÜNER, Kaplan (2007). **Divan Şiirinde Tasavvuf**, Ankara: Birleşik Yayınevi.

Makaleler

- AKBULUT, Dilek (2009). "Günümüzde Geleneksel Oyuncaklar", **Milli Folklor**, S.84, s.182-191.
- AYKANAT, Timuçin (2013), "Metinlerarası İlişkiler Örutüsünde Nâ'îli-i Kadîm'in Şiiri", **Turkish Studies**, S.8/9, s. 683-703.

- BAHRİ, Selçuk (2009). "Divan Şiirindeki Ses ve Ahenkle İlgili Sanatlara Genel Bir Bakış", **Adıyaman Üniversitesi Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu**, Ankara: Sözkese Matbaası, s. 483-491. (pdf)
- BABÜR, Yusuf (2013). "Şeyh-i San'ân Kıssasına Dair", **Turkish Studies**, S.8/13, s. 509-516.
- CEYLAN, Ömür (2010). "Büyüyen Gölgele Yüzyılı", **Journal of Turkish Studies**, Harvard University, s.77-134.
- ÇALDAK, Süleyman (2005). "Taşköprülüzâde'nin Mevzû'âtı'l-Ulûm'undaki İlimler Tasnîfi Üzerine", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.15, S.12, s. 115-146.
- ÇETİNKAYA, Ülkü (2010). "Osmanlı Dönemi Kadın Süs Malzemelerinin Divan Şiirine Yansımaları", **Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.13, s. 61-89.
- KALALI, Birgül (2009). "Hâfız-ı Şirâzî", **Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Öğrenci Bülteni**, S.1, s.6.
- KAPAL, Nureşan (2013). "Zâfî Divanı'nda Kozmik Unsurlar", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.6, S.24, s.160-170.
- KAPLAN, Yunus (2009). . "Sabit'in Şiirlerinde Atasözleri, Deyimler ve Halk Söyleyişleri", **Turkish Studies**, S. 4/4, s. 599-635.
- KAYAOKAY, İlyas (2014). "Divan Şiirinde Teknolojik Bir Alet: Usturlab", **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.1, s.549-560.
- ÜNAL, F. Taha (1992). "İslamda Siyasi Yapı ve İki Siyasi Mezhep: Haricilik ve Şiilik 3", **Yeni Ümit**, S.18.
- YENİTERZİ, Emine (2006). "Divan Şiirinde Gazel Redifli Gazeller", **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, s.1-10. (pdf)

Sözlükler

- DEVELLİOĞLU, Ferit (2008). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- DİLÇİN, Cem (2000). **Yeni Tarama Sözlüğü**, Ankara: TDK
- ONAY, Ahmet Talat (2013). **Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü-Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı**, (Haz: Prof. Dr. Cemal Kurnaz), Ankara: Kurgan Yay.

- PALA, İskender (2008). **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- REDHOUSE, Sir James W. (2011). **Turkish and English Lexicon**, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- SAMÎ, Şemseddin (2008). **Kâmûs-ı Türkî**, İstanbul: Sahaflar Kitap Sarayı.
- ULUDAĞ, Süleyman (2005). **Tasavvuf Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Kambalacı Yayınevi.
- YILMAZ, Mehmed (2013). **Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)**, İstanbul: Kesit Yayınları.
- ZAVOTÇU, Gencay (2013). **Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü Kişiler, Hayvanlar, Bitkiler, Tabiat Güçleri, Kişileştirilmiş Varlık ve Kavramlar**, İstanbul: Kesit Yayınları.

Tezler

- AYDIN, Haluk (2010). **Cevrî Divanı'nın Tahlili**, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Balıkesir.
- DİRİCAN, Elif (2007). **Şehmî Divanı İnceleme, Metin, Dizin**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- EBEM, Siyabend (2015). **Füzûnî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divan'ının Notlandırılmış Metni**, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- FELEK, Özgen (2007). **Fehîm-i Kadîm Dîvânı'nın Tahlili**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Elazığ.
- İSSA, Muhammed İman (1995). **Müstakim-zâde Süleyman Sa'dü'd-din Efendi Mecelletü'n-Nisâb (Kişi, Eser, Yer Adlarının Açıklamalı Dizini)**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- KAHRAMANOĞLU, Kemal (1995). **Sâmî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divan'ının Tenkidli Metni**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.
- ÖZCAN, Nurgül (2007). **Şâhî'nin Ferhâdnâme'si (İnceleme-metin)**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- SERHAN, Alkan (1993). **Şeyh Mustafa Zekâyî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Divan'ı (İnceleme-Tenkidli Metin)**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

- ŞENÖDEYİCİ, Özer (2011). **Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin İşlevsel Sözlük]**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Yazma

“Divan”, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Numara T. 1306

Web

- KESİK, Beyhan (2014). “Rağmî”, <http://www.turkedebyatiisimlersozlugu.com/> (Erişim: 12.06.2015)
- EKİNCİ, Ramazan; İNAN Göker (2013). “Hasib, Mü'minzâde Ahmed Efendi”, <http://www.turkedebyatiisimlersozlugu.com> (Erişim: 15.08.2015)
- “Tâlib-i Amulî”, <http://www.irancaonline.org/articles/taleb-amoli> (Erişim: 24.07.2015)

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Dizin

A

āb-ı hayāt 89, 108

‘Acem 120

Ahmed 41, 59, 60, 67, 69, 71

‘Alī 29, 183, 184, 185, 186, 199,
232

‘Alī Kanber 186

‘anķā 80, 130, 167, 170, 180, 212

Āsaf-meşreb 81

Aşhāb-ı Keĥf 195

‘Askeri 29, 186

B

bāb-ı cennetü’l-me’vā 28, 79

Bākır 29, 185

Baĥā 87

Bāyezīd 229, 236

bednūs 144

Behrām 68

Berāt 83, 88, 153

Ber-eşşān 179

bezm-i elest 181

Bihzād 42, 170, 176

Bisāmī 234

Buĥārā 33, 77

Bū-‘Alī 104

Būselik 179

būtimār 199

C-Ç

Cāh-ı Bābil 135

Cāmī 45, 212

Celāleddīn-i Rūmī 215

Cem 34, 105, 134, 156, 164, 171,
179, 190, 204, 263

Cemşīd 179

Cevrī 45, 213

Cibrīl 85, 131, 198

cūy-ı Şaĥ 149

Cüneyd 188, 229, 236

çār-ı yārān 29, 63

Çār ‘unşur 89

çār-yār 224

- D**
 Daḥḥāk 138
 Darb-ı Fetih 179
 Dāvūd 28, 227
 Debîr 68
 Deşt-i Hıṭā 242
 Dicle vü Ceyhün 246
 Duḡter-i rez 95
 dürr-i ‘Aden 35, 130, 217
- E**
 Edhem 137, 170, 234
 Envārü'l-Âşık 132, 200
 ev ednâ 27, 192
 Eyyüb 23, 29, 187, 188, 216
- F**
 Fehîm 227
 Felâtûn 22, 73, 248
 Ferhād 34, 101, 102, 110, 113
- G**
 Gülistân 114, 125
 gül-zâr-ı İrem 189
- H**
 Habeş 217
 ḥablü'l-metîn 71, 207
 Ḥablü'l-metîn 141
 Ḥacî Beşîr 231
 Ḥâfız-ı Şirâzi 22, 73
 Ḥalvetî 23, 27, 140, 141, 142, 223
 Ḥamel 67
 Ḥânķâh-ı Sünbülü 23, 74
 Hârût 34, 84
 Ḥasîb 48, 198
 Ḥâtem 152, 231
- Ḥavâric 184
 Ḥaydar 29, 63
 heşt-i na‘îm 230
 Hızır 120
 Ḥızır 35, 66, 75, 82, 116, 154, 155, 159
 Ḥicâz 143, 166, 167
 Ḥil‘at 37, 124, 135
 Himmetzâde 249
 Hindiyye 107
 hindü 65
 Hindü 68, 85, 217, 242
 Ḥoten 65, 123, 146, 181, 182, 196, 217
 Hübel 36, 69
 Hümâ 137
 Ḥüseyn ibni ‘Aliyyü'l-Murtażâ 236
- I-İ**
 ‘İkd-ı Şüreyyâ 77, 164
 ‘İsî 220
 iksîr 39, 110, 119, 152, 164, 174, 201, 224
 ‘ilm-i füsün 84
 ‘İşâm 106
 İsmail Efendi 227
 ism-i â‘zam 171
- K**
 Kadr 80, 83, 88, 222, 248
 Kâf 23, 27, 130, 140, 154, 167, 170, 181, 210, 237
 kâlû belî 200
 Kâmî 45, 213
 Kanber 186
 kânün 90, 96, 100, 207

- Ḳânün 104, 151
 Ḳârün 207
 kâse-i Faġfür 138
 Ḳaşr-ı İdrîsî 187
 Ḳays 34, 91, 112, 113, 127, 145, 169, 188
 Kerâmeddin 23, 229, 230
 Kerbelâ 230
 keşt-i Nüh 28, 99
 Ḳıtmîr 195
 Kimyâ 191
 Kirâmen Kâtibin 28, 65
 Kör İskender Aġa 238
 Ḳubâd 156
 kuḡl-ı Işfahânî 204
 kün fe-kân 235
- L**
 Lât 36, 69
 Lâ-yüs‘el 69
 Len-terânî 28, 35, 93
 levlâk 27, 63
 Leyle-i İsrâ‘ 70
 Leylî 34, 76, 86, 136, 145, 222
 Loķmân 104
- M**
 mâh-ı Ken‘ân 211
 mâh-ı Muḥarrem 153
 Maķâm-ı Râst 133
 Manşür 188, 194
 Mecnün 22, 34, 86, 127, 130, 136, 164, 168, 222, 248
 Mehdî 29, 186
 Mesîḡ 35, 66, 120, 127, 226
 Mesîḡâ 28, 33, 35, 95, 116, 117, 159, 165, 179, 220
- Mevlevî 27, 214, 215, 216
 Mihr 67, 80, 115, 164, 196, 203, 220, 244
 Mirriḡ 99, 100
 Monlâ Gürânî 23, 205
 Muḡammed 41, 59, 60, 61, 67, 70, 71, 73, 184, 224, 232
 Mūsâ 29, 185
 Muşallâ 241
 Mūsî 28, 35, 93
 müsîķâr 170
 Muştafâ Paşa 230
 mühr-i nübüvvet 60
 müntheha 36, 111
 Müşterî 68
- N**
 naḡl-i Tübâ 36, 111
 Naḡşeb 34, 84
 Naķî 29, 185
 Nâmî 45, 213
 Necef 58
 necm-i Sühâ 115, 225
 necm-i Süheyl 210
 Neylî Efendi 51, 233, 234
 nüḡ-ķıbâb 88
 nüḡ tıbâķ 87
- O-Ö**
 Oluķlıbayır 187
 Oruç Dede 172
 ‘Oşmân 29, 63
 ‘Ömer 29, 63
- R**
 Râmî 45, 212
 Reşîd-i Çeşmizâde 211

Rızâ 29, 185	Şifâ 104, 188
Rûh-ı kudsî 152	Şirîn 34, 76, 200
Rûhullâh 82	
Rûhü'l-emîn 65	T
Rûkn-âbâd 241	taht-ı Süleymân 28, 48, 122
Rüstem 47, 98, 114, 146, 195, 210	Takî 29, 185
Rüşdizâde 232	Tebrîz 120
	Tezerv 210
S-Ş	Ṭalib-i Âmül 40, 175
Şamed 103	Ṭarîk-i Gülşenî 27, 169
Şamî 45, 214	ṭarîk-i Sümbülî' 142
şanem 33, 84, 91, 102, 103, 109, 115, 121, 139, 145, 191, 202, 219	ṭop-ı çevgân 62
Sehil-i Tüsterî 236	Ṭür 91, 137, 152, 216, 234
Sehmî 45, 212	ṭütî 91, 95, 131, 150
Selîm 22, 161	U
Şiddîk 29, 63	usturlâb 204
Sultân Maḥmûd 22, 161, 218, 230	V
Sümnât 139	Vâmîk 34, 113
Şümnât 219	Y
Süleymân 22, 161	yed-i beyzâ 35, 201
Şüreyyâ 88	Yezîd 184
Şâhî 213	Yüsuf 28, 35, 96, 145, 209
Şamî 45, 212	Z
şarâb-ı Kevşer 61	Zeyn'el-'abâ 29, 185
Şeb-dîz 87	Zühal 68, 87, 109
Şeb-i isrâ 62	Zühre 68, 84, 87, 92
Şemsü'l-Maġârib 107	Zülâl-i Kevşer 153
şeş cihât 89	zü'l-minen 75
Şeyh Nûreddin Efendi 22, 223	
şifa 96, 118	

RAġMÎ DİVANİ

Klâsik Türk edebiyatı, köklü geçmişiyile varlığını sürdürdüğü her dönemde gelişmeye devam ederek kültür tarihimizin önemli bir kısmını oluşturmuştur. Kaideleri kendisine özgü bu kültür içerisinde sanatkârlar, varlıklarını ortaya koyma çabasıyla özgün eserler meydana getirmiş; kimisi yaşadığı dönem içerisinde pek çok şaire kılavuzluk ederken kimisi yaşadığı yüzyılın da ötesine taşınan adları ile kendilerinden sonra yetişen şairleri etkilemiş ve ortaya koydukları eserler, ait oldukları edebi muhitte birlikte klasik addedilmiştir.

XVIII. yüzyıla gelene dek gelişimini düzenli olarak sürdüren klâsik yapı bu tarihten itibaren hem önceki yüzyıllara nazaran gerek üslup gerekse şair bakımından oldukça karma bir yapı göstermiş hem de yenileşme ve değişim arzusunun hedefi olarak çözülmenin meydana geldiği bir süreç içerisinde girmiştir. Söz konusu dönemin şahitlerinden biri olan Raġmî de bu sürecin etkilerini sınırlı da olsa eserinden takip edebildiğimiz sanatkarlardan biri olmuştur.

Bu bağlamda divanını incelediğimiz Raġmî'nin yaşamış olduğu XVIII. yüzyıla hakim olan olayları genel hatlarıyla göstermek adına çalışmamızın giriş bölümünde Osmanlı'nın içerisinde bulunduğu durum ve edebi yaşam hakkında kısa bir bilgi verilmiş; ardından giriş de dahil olmak üzere dört bölüm olarak tasnif ettiğimiz çalışmanın ikinci bölümünde şairin hayatı ve edebi şahsiyeti, üçüncü bölümünde divanının nazım şekilleri bakımından incelemesi, dördüncü bölümünde ise divanın notlandırılmış çeviriyazılı metnine yer verilerek Raġmî'nin Türk edebiyatındaki konumu nesnel bir yaklaşımla tespit edilmeye çalışılmıştır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-36-2

9 786257 760362